

คอลัมน์ “จากท่าพระจันทร์ถึงสนามหลวง”

ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 3 เมษายน 2546

เมื่อสงครามอิรักลากยาว

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์

ถึงชาติต้ม ฮุสเซน ในฐานะอิสลามิกชนจะไม่บริโภคสุกร แต่ชาติต้ม ฮุสเซน มิใช่ 'หมู' ดังที่ประธานาธิบดีจอร์จ บุช จูเนียร์ คาดคิด

ผู้นำสายเหยี่ยวแห่งสหรัฐอเมริกา อันประกอบด้วยรองประธานาธิบดีริชาร์ด เชนนี (Richard Cheney) รัฐมนตรีกลาโหมโดนัลด์ รัมสเฟลด์ (Donald H. Rumsfeld) และ รัฐมนตรีช่วยว่าการกลาโหมพอล โวลโฟวิตซ์ (Paul D. Wolfowitz) ต่างพากันชี้แจงว่า สหราชอาณาจักรจะสามารถชนะสงครามอิรักได้อย่างง่ายดาย และเมื่อกองทัพอเมริกันยึดอิรัก ประชาชนอิรักจะพากันออกมาต้อนรับเหล่าทหารหาญอเมริกันในฐานะผู้ปลดแอกชาวอิรักจากการ กัดขี่ของชาติต้ม ฮุสเซน

กล่าวโดยสรุปก็คือ ผู้นำสายเหยี่ยวเชื่อว่า ชาติต้ม ฮุสเซน เป็น 'หมู' ที่รอคอยการ ถูกเชือด จอร์จ บุช จูเนียร์ ก็เชื่อเช่นนั้น

ด้วยพยานภาพของอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ล้ำหน้าด้านเทคโนโลยีจนพากันกล่าวขาน ว่า สงครามอิรักเป็นสงครามดิจิทัล (Digital War) ผู้นำอเมริกันพากันมั่นใจว่า การเผด็จศึกอิรัก จะใช้เวลาแสนสั้น โดนัลด์ รัมสเฟลด์ ถึงกับก้าวล้ำไปกำหนดแผนปฏิบัติการทางทหาร เพราะ ไม่เห็นด้วยกับแผนปฏิบัติการที่กำหนดโดยนายพลทอมมี่ แฟรงก์ (Tommy R. Franks) ผู้บัญชาการการรบกับอิรัก จนก่อให้เกิดรอยร้าวระหว่างกองทัพกับกระทรวงกลาโหม เพราะ รัฐมนตรีกลาโหมไม่ต้องการใช้กองทัพขนาดใหญ่ ด้วยเหตุที่เชื่อมั่นในพยานภาพของอาวุธที่ ก้าวล้ำทางเทคโนโลยีนั่นเอง ในขณะที่นายพลแฟรงก์กำหนดแผนการรบในลักษณะที่คล้ายคลึง กับสงครามอ่าวเปอร์เซียปี 2533-2534 แต่แล้วเมื่อสงครามอิรักระเบิดขึ้นแล้ว กองทัพอเมริกันต้อง ประสบปัญหาการส่งกำลังบำรุงอย่างมาก

จอร์จ บุช จูเนียร์ พยายามวาดภาพชาติต้ม ฮุสเซน เป็นอสูรที่ต้องกำจัด พร้อมทั้ง กล่าวหาว่าเกี่ยวพันกับการถล่มตึก World Trade Center เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 โดยอ้างว่า ชาติต้ม ฮุสเซน มีความสัมพันธ์และให้ความช่วยเหลือกลุ่มก่อการร้ายของ อูซามะห์ บิน ลาดิน

(Osama bin Laden) จอร์จ บุช จูเนียร์ สะสมคะแนนนิยมทางการเมืองจากเหตุการณ์การถล่ม World Trade Center อย่างเป็นทางการเป็นกอบเป็นกำ แต่ประชาชนชาวอเมริกันที่มีสติสัมปชัญญะ รวมทั้ง ขบวนการสันติภาพ ต่างไม่เชื่อโฆษณาชวนเชื่อของอับริยชนแห่งทำเนียบขาว เพราะจอร์จ บุช จูเนียร์ ไม่เคยแสดงหลักฐานและประจักษ์พยานข้อเท็จจริงอย่างกระจ่างชัดว่า ชัดดัม ฮุสเซน สัมพันธ์กับบิน ลาดิน อย่างไร และช่วยเหลือก่อการก่อการร้ายของบิน ลาดิน อย่างไร

ในทันทีที่กองทหารอเมริกันและอังกฤษยึดเข้ารุกรานอิรัก จอร์จ บุช จูเนียร์ และโทนี่ แบลร์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษก็มีภาพลักษณ์เป็นอสูรสงครามในสายตาของชาวโลกที่รักสันติภาพ บุชและแบลร์มีบทบาทสำคัญในการชะล้างภาพอสูรของชัดดัม ฮุสเซน ผู้คนในมนุษยพิภพต่างประจักษ์แก่ใจมากขึ้นว่า ใครกันแน่ที่เป็นอับริยชน

การรุกรานอิรักโดยปราศจากมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ทำให้สงครามอิรักเป็นสงครามที่ปราศจากความชอบธรรมตามบรรทัดฐานแห่งกฎหมายระหว่างประเทศ และบุชและแบลร์สมควรถูกนำตัวมาลงโทษในฐานะที่เป็นอาชญากรสงคราม การรุกรานอิรักครั้งนี้แตกต่างจากสงครามอ่าวเปอร์เซียปี 2533-2534 เพราะในครั้งนั้น อิรักเป็นผู้รุกรานคูเวต และการทำสงครามอ่าวเปอร์เซียได้รับความเห็นชอบจากองค์การสหประชาชาติ

การขอความเห็นชอบจากองค์การสหประชาชาติในการทำสงครามอิรักเป็นเส้นทางที่จอร์จ บุช จูเนียร์ เลือกลงในเบื้องต้น ทั้งนี้ด้วยการผลักดันจากกระทรวงการต่างประเทศอเมริกัน และบรรดาผู้ใกล้ชิดจอร์จ บุช ซีเนียร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายเจมส์ เบเกอร์ (James A. Baker, III) รัฐมนตรีต่างประเทศและนายเบรนต์ สโกว์ครอฟต์ (Brent Scowcroft) ที่ปรึกษาความมั่นคงในรัฐบาลบุช ซีเนียร์ ในประการสำคัญ นายกรัฐมนตรีโทนี่ แบลร์ แห่งสหราชอาณาจักร ผลักดันให้บุช จูเนียร์ เลือกลงเส้นทางนี้ด้วย

รัฐบาลอเมริกันพยายามซื้อเสียงจากบรรดาประเทศที่เป็นสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ การซื้อเสียงกระทำโดยนัยที่เข้าใจกันว่า สหรัฐอเมริกาจะให้เงินช่วยเหลือระหว่างประเทศ หากประเทศเหล่านี้ลงมติสนับสนุนการทำสงครามอิรัก แม้สมาชิกถาวรบางประเทศจะใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) แต่ถ้าญัตติการทำสงครามอิรักได้รับคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ รัฐบาลอเมริกันย่อมไม่เมตตาว่าการทำสงครามอิรักได้รับความเห็นชอบโดยพฤตินัย เพียงแต่มีได้รับความเห็นชอบโดยนิตินัยจากสหประชาชาติ เนื่องจากสมาชิกถาวรแห่งคณะมนตรีความมั่นคงบางประเทศใช้สิทธิยับยั้ง

แต่เป็นเพราะหลักฐานที่ว่า อิรักมีความสัมพันธ์และช่วยเหลือก่อการก่อการร้าย บิน ลาดิน นั้นค่อนข้างอ่อน มิหนำซ้ำหลักฐานที่ว่า อิรักสะสมอาวุธที่มีพลังการทำลายล้างร้ายแรง (Weapons of Mass Destruction) ก็ไม่ชัดเจน แรงสนับสนุนการทำสงครามอิรักจึง

อ่อนล้า ฝรั่งเศส เยอรมนี และรัสเซียรวมตัวเป็นไตรภาคีในการต่อต้านสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร ประกอบกับสหรัฐอเมริกาไม่สามารถซื้อเสียงในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มากพอ ชนิดที่สามารถอ้างถึงความชอบธรรมโดยพฤตินัยได้ ทั้งหมดนี้ทำให้สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรตัดสินใจใช้อำนาจเป็นธรรมในการรุกรานอิรัก

แต่สหรัฐอเมริกาไม่สามารถเผด็จศึกอิรักได้รวดเร็วตามราคาคุย ไม่มีภาพประชาชนชาวอิรักออกมายื่นปรบมือให้ทหารหาญชาวอเมริกันในฐานะที่ช่วยปลดออกจากแอกแห่งการกดขี่ของซัดดัม ฮุสเซน ดังที่ผู้นำอเมริกันวาดฝัน

ยิ่งสงครามอิรักลากยาวมากเพียงใด คะแนนนิยมทางการเมืองของ จอร์จ บุช จูเนียร์ จะยิ่งตกต่ำมากเพียงนั้น ผลการสำรวจของ Pew Research Center พบว่า รัฐบาลอเมริกันประสบความสำเร็จในการ 'ล้างสมอง' ประชาชนชาวอเมริกันว่า พลานุภาพของกองทัพอเมริกัน จะช่วยให้เผด็จศึกอิรักได้อย่างรวดเร็ว แต่เมื่อสงครามดำเนินไปได้ไม่ถึงสัปดาห์ ความเชื่อมั่นของประชาชนชาวอเมริกันลดต่ำลงอย่างน่าใจหายจากระดับมากกว่า 70% เมื่อวันศุกร์ที่ 21 มีนาคม 2546 เหลือเพียงประมาณ 40% ในวันจันทร์ที่ 24 มีนาคม ศกเดียวกัน (*The Asian Wall Street Journal*, April 1, 2003)

ในอีกด้านหนึ่ง การโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาลอเมริกันและการรับลูกของสื่อมวลชนอเมริกัน ทำให้ประชาชนชาวอเมริกันเชื่อว่า จำนวนทหารอเมริกันที่ล้มตายและบาดเจ็บจะมีไม่มาก แต่เมื่อสงครามอิรักลากยาว ความเชื่อเรื่องนี้ต้องถูกสั่นคลอน หากทหารอเมริกันตายเรือนร้อยเรือนพัน ย่อมมีผลต่อมติมหาชนชาวอเมริกัน สงครามเวียดนามให้บทเรียนที่สำคัญว่า ผลแพ้ชนะของสงครามถูกกำหนดโดยมติมหาชนชาวอเมริกันนั่นเอง ประชาชนชาวอเมริกันควรจะมีสติสัมปชัญญะที่จะคิดเองได้ว่า เหตุใดลูกหลานของตนจึงต้องออกไปล้มตายในการทำสงครามนอกบ้าน เหตุใดชะตาชีวิตของทหารหาญเหล่านั้นจึงต้องถูกบงการและกำกับโดยอับริยชนแห่งทำเนียบขาว หากผู้คนในทำเนียบขาวมีจิตวิปริตและขาดมโนธรรมสำนึก ลูกหลานชาวอเมริกันมิต้องถูกลากออกไปทำสงครามครั้งแล้วครั้งเล่า มิรู้จักจบจักสิ้นหรือ ท้ายที่สุด สงครามจะนำมาซึ่งสันติภาพที่ถาวรได้อย่างไร และสงครามจะช่วยสถาปนาระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนได้จริงหรือ

ความเย็ดเยื่อของสงครามอิรักมิได้มีเฉพาะต่อเสถียรภาพของรัฐบาลบุชเท่านั้น หากยังกระทบต่อฐานะการคลังของรัฐบาลอเมริกันอีกด้วย

จอร์จ บุช จูเนียร์ ป้ายเปียงมาโดยตลอดที่จะกล่าวถึงต้นทุนในการทำสงครามอิรัก เพราะทราบแก่ใจดีว่า การเปิดเผยตัวเลขดังกล่าวนี้จะมีผลต่อมติมหาชน แม้เมื่อลอร์เรนส์

ลินด์ซีย์ (Lawrence Lindsey) ที่ปรึกษาเศรษฐกิจคนแรกให้สัมภาษณ์ว่า ภาวะการทำสงครามอิรัก อาจสูงถึง 100,000-200,000 ล้านดอลลาร์อเมริกัน ลินด์ซีย์ ก็ถูกผู้คนในรัฐบาลบุชข่มขู่ เมื่อ นายพลชินเซกิ (Shinseki) หัวหน้าเสนาธิการทหารให้สัมภาษณ์ว่า หากสหรัฐอเมริกาชนะสงคราม อิรักแล้ว อาจต้องใช้ทหารอเมริกันจำนวน 200,000 คน ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน ประเทศในปีแรก นายโวลโฟวิตซ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกลาโหมออกมาให้สัมภาษณ์ปราบนายพล ชินเซกิ

กล่าวโดยสรุปก็คือ รัฐบาลบุชไม่ต้องการให้ประชาชนชาวอเมริกันได้รับรู้ว่าการทำสงครามอิรักก่อให้เกิดภาระทางการคลังมากน้อยเพียงใดในประการสำคัญ ไม่ต้องการให้ประชาชนชาวอเมริกันรับทราบภาระการคลังทั้งหมด และมีแนวโน้มที่จะสร้างความเข้าใจว่า ภาระการคลังมีน้อยกว่าที่จะเกิดขึ้นจริง

ในที่สุด รัฐบาลบุชขอให้รัฐสภาอนุมัติงบประมาณจำนวน 74,700 ล้านดอลลาร์อเมริกัน สำหรับการทำสงครามอิรัก ในจำนวนนี้เป็นต้นทุนการปฏิบัติการทางทหารโดยตรง 62,500 ล้านดอลลาร์อเมริกัน งบประมาณดังกล่าวนี้จัดทำขึ้นโดยมีข้อสมมติว่า สงครามกินเวลา 30 วัน หากสงครามยืดเยื้อมากกว่านี้ ก็ต้องของบประมาณเพิ่มเติม ในประการสำคัญ หากสหรัฐอเมริกาสามารถยึดอิรักได้สมใจปรารถนา ก็ยังต้องมีรายจ่ายในการรักษาความสงบภายในประเทศ และรายจ่ายในการบูรณะและฟื้นฟูอิรัก ซึ่งรายจ่ายรายการทั้งสองนี้ ยังมิได้ขออนุมัติรัฐสภา โดยที่มีแนวโน้มที่จะผลักดันให้เป็นภาระขององค์การสหประชาชาติ

หากสงครามอิรักลากยาว ภาระการคลังของรัฐบาลอเมริกันในการทำสงครามย่อมทบทวี ซึ่งมีผลในการบั่นทอนระบบเศรษฐกิจอเมริกัน ซึ่งเสื่อมโทรมอยู่แล้ว

หมายเหตุ

1. สงครามอิรักในฐานะสงครามดิจิทัล โปรดอ่านรายงานเรื่อง "The Doctrine of Digital War", *Business Week* (April 7, 2003).
2. ความขัดแย้งระหว่างกระทรวงกลาโหมกับผู้นำกองทัพอเมริกัน ในการกำหนดแผนปฏิบัติการรบ โปรดอ่าน Peter Spiegel, "From Vietnam to Iraq", *Financial Times* (March 24, 2003).
3. ความขัดแย้งในหมู่ผู้นำอเมริกันในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับอิรัก โปรดอ่านรายงานของ Glenn Kessler and Walter Pincus, "Wars Course Reopens Divisions Among U.S. Policy Makers", *The Asian Wall Street Journal* (April 1, 2003).
4. รัฐบาลบุชของประธานาธิบดีทำสงครามอิรัก โปรดอ่านรายงานของ Steve Schifferes, "U.S. Congress Gets Bill for War", *BBC News* (March 24, 2003) ดู www.bbc.co.uk
5. บทวิเคราะห์ภาระการคลังของรัฐบาลอเมริกันในการทำสงครามอิรัก โปรดอ่าน Anne C. Richard, "The Cost of War in Iraq : A Checklist", *The Globalist* (March 24, 2003) ดู www.theglobalist.com